

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

SJALOM, ANNA...!

Toneelspel in twee bedrijven voor jongeren en
volwassenen

door

Willy Wuyts

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2016
Nr. 2238

PERSONAGES

10 dames - 8 heren

Anna Sommer : is een heel zelfzekere, krachtige vrouw die door "het leven is gehard"; in oorlogstijd zorgen voor de kinderen én een zwaar-zieke man is een hele opgaven - niettemin is ze niet verbitterd, alleen haat ze die oorlog, maar probeert ze dat te verbijten. Alle gevoel voor romantiek is in haar gedoofd; het moment dat het haar écht te machtig wordt en ze in Zwitserland een soort land van belofte meent te zien, haat ze zichzelf, maar haar grens is bereikt...

Miriam Sommer : staat haar moeder bij tijdens de moeilijkste momenten. Ze is karakterieel die dochter die het meest op Anna, haar moeder, lijkt. Heel sterk karakter, op het randje van het koppige én dweept met "het Verzet" tegen die moffen - ze onderneemt dingen op het randje van waaghalzerij en denkt niet altijd aan het lot van de anderen - kan wel heel vriendschappelijk omgaan en haar vriendschap is trouw en eerlijk; bedriegt men haar, dan vergeeft ze dat nooit...!

Lotje Sommer : is de meest "moderne" van het gezin, dat eenvoudige leventje in het dorp zegt haar totaal niks; via de prille reclame heeft ze wondere dingen over de VS gehoord en dat is haar "droomland" geworden. Qua kledij, taal en details probeert ze zich af te zetten tegen haar eenvoudige afkomst. Ze is wat naïef en niet kritisch genoeg tegenover de VS. Ondanks de oorlog slaagt ze erin om inderdaad te vertrekken; qua koppigheid is ze te vergelijken met zus Miriam.

Inga Sommer : is aanvankelijk de stilste in huis en ze houdt zich wat op afstand. Ze kan heel goed luisteren naar mensen en is kritisch. Na verloop van tijd mengt ze zich meer en meer in de gebeurtenissen en ontpopt ze zich tot iemand die een soort "wijsheid" heeft - ze is de meest "moederlijke-koesterende" van de dochters; is huiselijk aangelegd en al wat naar avontuur ruikt, is voor haar al a priori "te mijden".

Rachel Sommer : is de jongste, maar wordt daarom zeker niet "bevoordeeld". Is dol op tekenen en kan het ook goed. Begrijpt niks van die oorlog; als ze moeten onderduiken, vindt ze dat aanvankelijk een soort avontuur. Ze vindt het erg dat Lotje weggaat en dat Miriam zo'n "jongensachtige dingen" doet; als haar moeder, Anna, vertrekt, voelt ze dat aan als een soort "verraad" en voelt zich in de steek gelaten. In haar tekeningen

zoekt ze een uitweg voor haar gevoelens. Bij dringende momenten weet ze van zich af te bijten en is het zeker geen doetje.

Rebecca Sommer : is stom geboren en heeft de moeilijke taak om alles mimisch en in gebarentaal duidelijk te maken. Heeft de gevoeligste en moeilijkste rol van het hele stuk: Rebecca speelt de mimische barometer van de sfeer van het stuk en van elk tafereel. Ze wil zéker niet als iets "zielig" overkomen.

Sam, de buurman : is iemand die het gezin genegen is als goede kennis; een type als de "barmhartige Samaritaan" - is zeer hulpvaardig, bekommerd. Is de goede held in het verhaal.

Rik Weyngaerdts : is een typische "man uit één stuk": iemand die niet houdt van al die fijne, flauwe maniertjes en veel windmakerij. Rik is recht door zee en zegt dat ook: zijn woord is een woord en op hem kan men vertrouwen. Hij voelt zich verantwoordelijk voor de familie Sommer in "zijn kelder" en aarzelt niet om dat gezin een aantal "leefregels" op te leggen! Hij is ook heel nuchter en koel in zijn redenering en denken over die smerige oorlog.

Julia Weyngaerdts : als vrouw van Rik heeft ze het soms moeilijk met diens rechtlijnige manier van denken en doen. Ze houdt wat meer van comfort en luxe en als ze die som van 100.000 frank moeten weigeren, dreigt er even een gezinscrisis - maar uiteindelijk kiest ze voor haar ventje en is ze trouw aan hem. Iemand die soms dingen moet verbijten zonder erover te klagen.

Louis Masereel : is iemand die graag babbelt en van gezelligheid houdt (een jenevertje bij de kachel is voor hem het toppunt van geluk) - hij heeft toch trekjes van "graag iemand te treiteren en op zijn paard te krijgen" - geld is voor hem een even hoog goed als voor Julia Weyngaerdts en als hij het ook kan vastkrijgen van Sarah Rosenthal is hij de koning te rijk; Louis is een goeie kameraad die het best meent.

Trees Masereel : is een braaf vrouwtje voor Louis en als ze in luxe kan leven dankzij dat vele geld (Rosenthal) lijkt ze een wat verouderd Barbie-popje.

Els en An : zijn meisjes van het verzet: krachtadig, wilskrachtig, moedig en onbaatzuchtig. Elke Jood of Belg die ze kunnen helpen, vinden ze een overwinning op de moffen - maken jacht op alle verraders en zijn daarin hard.

Levi Rosenthal : is een rijke Joodse man die de gruwelen van de oorlog die zijn hele familie reeds heeft getroffen absoluut wil vermijden en met geld zwaait - hij koopt zich alzo "veiligheid" en bescherming; is wat koppig-egoïstisch ingesteld als hij dit wil bereiken en denkt te weinig aan de zovele anderen die ook een schuilplaats willen - heeft het geluk dat hij Louis ontmoet en bij hem de oorlog kan doormaken..

De "Rudi" : is de "judas" van het verhaal; een verrader van het zuiverste soort; uiterlijk af en toe een slijmjurk en mouwveger bij iedereen waarvan hij vermoedt dat ze iets "verbergen" - als zijn slachtoffers hun rug gekeerd hebben, werpt hij zijn schapepelsje af en wordt hij een huilende wolf die bij de moffen zijn gram wil halen. - Bij het binnenvallen van de schuilkelder bij Rik kan hij de hele zaak overleven omdat Miriam op 't laatste nippertje de moed niet heeft om hem neer te schieten.

Sergeant "Kartoffelsalad" : is een soldaat pur sang en uit dat ook in zijn fierheid dat hij tot het "onoverwinnelijke Duitse leger" behoort - paradeert graag met zijn uniform en medailles - geniet van zijn macht en zijn bevelen zijn altijd krachtig.

Duitse soldaten : Helmut en Hans zijn twee soldaten die lak hebben aan al die gedrilde toestanden; maar ze voeren correct de bevelen uit; ook als ze het gezin Sommer uit de kelder halen en ze weten dat ze naar Mauthausen zullen moeten en wat hen dààr te wachten staat... eigenlijk zijn zij de live-voorbeelden van het bekende gezegde: "wann ich es gewusst hätte"...

EERSTE TAFEREEL

Decor : Een schamele huiskamer waarin zeker een oud radiotoestel en een zetel moet voorkomen; ook een tafel en vier stoelen - eventueel enkele aanduidingen van de oorlogstijd.

(De boerin zit of staat naar de radio te luisteren waarin men een vlamme toepraak van Hitler hoort; aan tafel zit de jongste dochter te tekenen, enkele kleurpotloden op tafel - links, in een zetel, zit de oudste dochter, Rebecca - ze is stom en behelpt zich met gebarentaal. De belichting suggereert hier het vale leven in oorlogstijd een vaal-gele kleur, "perkamenten" sfeer.)

RACHEL : Moeke, kijk eens...

ANNA : Ssjjtt!

RACHEL : 't Is af...

ANNA : Straks...

(Rachel gaat ontgoocheld weer zitten, mokkend; Anna luistert verder gespannen naar de toepraak en we zien hoe ze zich verkramp van woede. Rebecca reageert op haar manier op die dreigende woorden in de radio - ze knijpt haar handwerkje tot een vod, prikt zich aan een naald, staart de zaal in; heftige ademhaling tot ze plots naar de radio loopt en hem ruw uitschakelt...)

ANNA : Vermoorden zou ik hem...!

RACHEL : Wil je nu eens kijken? 'k Heb een tekening van Samuel gemaakt...

ANNA : Straks, Rachel!... Ze komen altijd maar dichtter... we moeten iets doen... *(tegen Rebecca)* En jij! Waarom kan jij nooit eens iets zeggen? *(kijkt naar plafond,*

maakt duidelijk dat er boven nog kamers zijn.) Waarom is Stefan altijd ziek...?... Ik hou dit niet vol...!

RACHEL : Daar kan Rebecca toch niet aan doen dat ze niet kan spreken...

ANNA : 'k Weet het... maar ik moest het eens kunnen zeggen...! 't Moest eruit! Hier... hier is 't precies of... alles in brand staat!

(Rebecca probeert haar met gebaren duidelijk te maken dat ze zich sterk moet houden - maar dit ontmoedigt Anna nog meer.)

ANNA : Nee... HOU DAARMEE OP! IK KAN 'T NIET MEER ZIEN...!

(Rachel gaat nu bij Rebecca; deze is geschrokken en vraagt wat ze nu verkeerd heeft gedaan.)

RACHEL : Wil jij m'n tekening eens zien..? Kijk... 't lijkt écht op Samuel...

(Rebecca duwt de tekening weg en wijst naar de radio met heftige gebaren en dan naar Anna.)

RACHEL : Ja... 'k weet het, Rebecca. Ze luistert teveel naar die radio. Ze trekt het zich allemaal teveel aan! *(Ze gaat naar Anna, legt haar tekening op tafel.)* Wie is dat in de radio?

ANNA : *(bitter)* Hitler.

RACHEL : Hij is precies heel belangrijk in Duitsland...?

ANNA : Binnenkort is 't oorlog!

RACHEL : Hoe weet jij dat?

ANNA : Hij maakt al die Duitsers zo gek dat ze... alles en iedereen weggagen... als wilde beesten...

RACHEL : Ik snap er niks van.

ANNA : Da's nog 't beste. Hoe minder je 'r van snapt, hoe beter...

RACHEL : Die oorlog... is dat dan in Duitsland?

ANNA : In heel de wereld, Rachel...!

RACHEL : Ook bij tante Jeanine en nonkel Gaston?

ANNA : OVERAL, ZEI IK...! Rachel... je moet één ding goed begrijpen: als er hier oorlog komt, moeten we ons allemaal goed verstoppen. Hitler houdt niet van ons... Hij hààt ons...!

RACHEL : Waarom? Ik ken 'm niet eens...!

ANNA : Omdat wij ànders zijn. Wij zijn Joden...

RACHEL : Hij kan toch niet alle Joden in één gevangenis stoppen?

ANNA : Hitler heeft er veel. Hij noemt zo 'n gevangenis: een "kamp".

RACHEL : Komt hij dan naar hier...? Naar ONS zoeken...?

ANNA : Ja...

RACHEL : Maar... wij hebben toch niks misdaan?

(Een andere dochter, Miriam, komt opgewonden binnen gelopen.)

MIRIAM : *(Werpt een papier op tafel, lijkt op een afgescheurde affiche.)* Hier... lees dit eens!

ANNA : Vijfduizend... Wie zal hem kunnen tegenhouden?

RACHEL : Wat is er gebeurd?

MIRIAM : Daar snap jij nog niks van!

(Rebecca neemt de krant vast en leest; werpt ze verschrompt terug weg.)

ANNA : Vertel het haar maar, Miriam. Ze moet weten...

MIRIAM : Eergisterennacht hebben ze in Duitsland vijfduizend Joden opgepakt. Vijfduizend mensen zoals jij en ik...

RACHEL : Om in zo 'n kamp te stoppen?

MIRIAM : Hoe weet jij dat...?

RACHEL : Waarom deden ze dat?

MIRIAM : Een jongen van twaalf had met een mes een Duits soldaat verwond... en die jongen bleek Joods te zijn!

ANNA : Dat zegt Hitler...

MIRIAM : Alle redenen zijn goed genoeg om ons... Ze hebben er wel een heel mooi woord voor gevonden: DE KRIS-TALLNACHT!

(Als Rebecca dit hoort wordt het haar teveel en loopt af.)

MIRIAM : Wat is er met Rebecca...? Voor haar moeten we zeker een schuilplaats vinden. Meisjes zoals zij zijn de eersten die ze...

RACHEL : Die ze wàt?

MIRIAM : Vergeet het: zo ver zijn we nog niet! In de oorlog telt het recht van de sterkste en je weet dat Rebecca... je weet wat ik bedoel...

RACHEL : NEE! IK WEET HELEMAAL NIET WAT JE BEDOELT...!

ANNA : We blijven allemaal samen...

MIRIAM : Maar... met haar erbij zullen we...

(Rebecca komt weer op; gaat ijzig kalm naar Miriam en kijkt haar doordringend aan; dan schudt ze langzaam "nee"; dan wijst ze iedereen in de kamer aan en gebaart dat zij moeten vertrekken en zijzelf zal blijven. Rachel loopt naar haar.)

RACHEL : Niks van! Ik blijf bij jou...

MIRIAM : Hoe ontroerend, zeg...

RACHEL : Jij kan zo ongelooflijk lomp zijn!

MIRIAM : Uit dat kleine mondje komen grote woordjes!

ANNA : Als ze komen, blijven we samen!

RACHEL : Zal ik mijn tekening aan vake laten zien?

ANNA : Nu niet. Hij slaapt nog. Hij had weer erge hoofdpijn. Straks misschien...

RACHEL : Maar hoe kan je nu zoveel hoofdpijn krijgen? Dat duurt nu al dagen...

(Korte stilte. Miriam zit verveeld aan tafel en tekent figuurtjes op het tafelblad.)

RACHEL : Ik ben blij dat we in België wonen. Dan komen die Duitsers niet zo rap naar hier.

ANNA : Als Hitler wilt staan ze hier morgen met wel honderdduizend...!

RACHEL : Een TON soldaten!

(Korte stilte. Miriam tekent op een blad een ton met soldaten erin. Rachel kijkt en lacht.)

ANNA : Waar zouden Lotje en Inga blijven?

RACHEL : Bij Samuel toch...? Zal ik ze gaan halen? Dan kan ik Samuel mijn "portret" laten zien!

MIRIAM : Als die dàt ziet, is 't gedaan met kippen en konijnen te krijgen...!

RACHEL : Is 't zo lelijk?

MIRIAM : Bijlange niet, maar dan ziet hij eindelijk eens wat voor een "monster" hij wel is...! *(Imiteert een monster dat Rachel achterna zit.)*

ANNA : Stop daar eens mee! Vanaf nu wil ik niet meer dat er iemand vijf minuten te laat komt!

MIRIAM : Nu moet je ook niet overdrijven...

(Even later komen de twee binnen.)

ANNA : Wel? Wat heb je te zeggen?

LOTJE : Hoe?

INGA : We komen van bij Samuel! We moeten zeggen dat hij vier konijnen heeft gevangen en dat er één voor ons bij is.

ANNA : Da's goed. Stefan eet graag konijn. Maar duurt dat zo lang?

MIRIAM : Maar moeke toch, begrijp je dat dan niet? Ons Lotje heeft onderweg "toevallig" die gast van de fietsenmaker gezien...

ANNA : Is dat écht?

LOTJE : Da's te stom om op te antwoorden!

MIRIAM : Het "Lot" van ons "Lotje" is tegenwoordig zo zwaar om dragen...!

LOTJE : Ga weg... trezebees... ouwe vrijster!

(Miriam reageert mimisch.)

RACHEL : Inga, wie is dit?

INGA : Da's Samuel...! Heb JIJ dat getekend? Jij moet naar de Academie gaan...! 't Is 'm echt... Alleen zijn snor... die krult hier wat naar boven... En wat staat daarom?

RACHEL : 'n Boot...

INGA : Twéé zonnen?

RACHEL : Die linkse telt niet.

INGA : Waar vaart die boot naartoe?

RACHEL : 'k Weet niet. Zo maar naar 'ergens'.

INGA : Ergens... Hm, dat klinkt mysterieus...

LOTJE : Die boot vaart naar Amerika! Californië!... Elke dag coca-cola drinken en van die kauwgom eten... *(Miriam duwt haar de krant onder de neus.)* Wat nu...?

MIRIAM : Lees dàt maar eens: Miss Amerika!

LOTJE : 'k Heb het al gelezen.

MIRIAM : Besef jij wel wat dat betekent?

LOTJE : Ik kan ook lezen, zusje!

MIRIAM : Maar jij begrijpt er geen snars van! Vijf-dui-zend mensen op één nacht... en jij begint te zeveren over Amerika...

LOTJE : Jaloers? Wil je misschien mee? Maar ik denk niet dat jij over de grens geraakt... In Amerika is 't the real life... en jij bent een zuurpruim...

MIRIAM : GENOEG!... Ik zou nog gaan geloven dat je...

LOTJE : Dat ik wàt? Vooruit, zeg het maar!

MIRIAM : Dat je te lãf bent om Joods te zijn!

LOTJE : Wat ben jij dan, Miriam? Je wilt me toch niet zeggen dat je de "heldin" wilt spelen voor zo'n blikken spul op je borst...? Sukkel... Binnenkort leven jullie allemaal in hokjes en kom je alleen nog buiten als 't nacht is... Bang voor 't minste licht ... voor 't minste lawaai. Niemand vertrouwen... elke minuut... elke seconde op de rand van al je zenuwen... De "helden"...

(Lotje begint een fanfare te imiteren bij het begin van het Belgisch volkslied. Anna onderbreekt haar. Miriam is neergezakt op een stoel, hoofd in de handen.)

ANNA : LOT! Hou je mond over dingen waar je niks van kent!

LOTJE : Jullie zijn zo ongelooflijk naïef! Denken jullie écht dat je dat Duitse leger kan tegenhouden... Maar goed; ik ken er niks van. IK ben de "domme"... Rudi zegt dat als ze willen, we allemaal dood gaan met GAS... in die KAMPEN...!

ANNA : Jij moet zwijgen over die Rudi of je zal HIER nog eens tegen lopen!

LOTJE : Jij zou me nooit durven slaan... Ik kén je...

(Anna geeft Lotje een mep in het gezicht, maar draait zich onmiddellijk om en verbergt haar gezicht in de handen en schudt onophoudend "nee"...)

ANNA : Nee... nee... nee... dat heb ik niet willen doen... dat heb ik niet willen doen...

(Lotje staat op, gaat naar Anna en staat nu achter haar; legt haar hand op een schouder en klopt er troostend op.)

LOTJE : Ik ga eens naar vake kijken... *(Lotje af. Korte stilte.)*

RACHEL : Miriam... wat was dat van dat "gas"?

MIRIAM : Maar niks...!

RACHEL : Is 't wéér iets dat ik niet snap...?

MIRIAM : Ja... en nee...

RACHEL : Nu snap ik er inderdaad niks van!... 'k Wou dat ik als Rebecca kon zijn...

MIRIAM : Waarom?

RACHEL : Ze is zo zeker...

MIRIAM : 'k Geloof dat ze zich net zoals jij voelt... Maar 'k weet één ding: de eerste mof die haar durft aan te raken... knal ik z'n kop eraf...!

RACHEL : Pàf!

(Lichten dimmen tot black out.)

TWEEDE TAFEREEL

(De buurman, Sam, staat in de woonkamer; iedereen zit er bedrukt bij; op tafel ligt een krant. Miriam ijsbeert en kijkt voortdurend naar buiten. Rachel staat bij Rebecca en Inga zit naast Anna aan tafel.)

SAM : Vanmorgen om 4u 30 hebben ze alle vliegvelden gebombardeerd... Honderden valschermspringers hebben heel Evere bezet... 't Schijnt dat heel Brussel brandt!

INGA : De koning zei toch dat we neutraal zouden blijven..?

ANNA : Miriam, ga van dat venster weg!

RACHEL : Zullen ze ons dorp ook bombarderen?

SAM : Niemand weet wat die smeerlappen van plan zijn!

ANNA : Miriam, 'k zeg het niet meer!

MIRIAM : Alles schijnt normaal...

SAM : We moeten onderduiken...

ANNA : Wààr dan, Sam? Waar ga ik naartoe met iemand als Rebecca en Stefan die altijd maar in z'n bed ligt?

SAM : 't Ergste is dat we moeten oppassen voor verraders...

RACHEL : Bij ons...? Hier in 't dorp?

SAM : D'r zijn altijd mensen die willen profijt halen uit de miserie van de anderen en die de kant van de sterksten kiezen!

ANNA : Wat ga jij doen, Sam?

SAM : 'k Weet niet. 't Schijnt dat ze veel geld vragen om iemand te verstoppen. 'k Heb geen geld... Sinds Jessica gestorven is... Elke dag heb ik schrik dat mijnheer de graaf me op straat zal gooien...

INGA : Die graaf zal wel direct met die Duitsers meedoen...!

MIRIAM : Het belangrijkste is dat we nu mekaar helpen! Adressen verzamelen van mensen die ons willen verstoppen.

ANNA : Da's veel te gevaarlijk! Stel dat ze op die adressen vallen! Wat dan?

INGA : Kan de burgemeester ons niet helpen?

SAM : 'k Zou niemand met zo'n positie nemen. Je weet hoe dat gaat: als de moffen komen, worden er al gauw dingen "geruild" en dat vertrouw ik voor geen cènt!

MIRIAM : Die Rudi van ons Lotje kent toch veel mensen... Zeker de boeren die buiten 't dorp wonen.

ANNA : Die Rudi komt hier niet binnen!

INGA : Maar 't is een vriend... van Lot...

SAM : Vriendschap kan vlug keren. Als 't oorlog is, is alles anders...

INGA : Misschien moeten we met ons Lot mee naar Amerika gaan...

SAM : Amerika...? Alle havens en vliegvelden zijn bezet. Hoe wil je daar dan geraken? Zwèmmend...?

INGA : Waarom zie jij alles zo "zwart", Sam?

SAM : Omdat 't verdomme OORLOG is!

MIRIAM : Amerika is alleen goed voor dromers!

(Lotje komt opgewonden binnen gelopen; heeft net de laatste zin gehoord.)

LOTJE : Wat was dat van Amerika?

INGA : Trek het je niet aan, Lot!

LOTJE : Binnenkort ben ik weg...

SAM : Hoe... 't Krioelt van de moffen!

LOTJE : Die "moffen" kunnen ook niet àlles zien!

RACHEL : Ze zullen je neerschieten...

LOTJE : Maar nee... Je moet het bekijken als een spel...
"verstoppertje"... Ik vind dat we allemaal moesten gaan.

ANNA : Je weet niet wat je zegt!

LOTJE : Jullie zijn blind... én koppig!

RACHEL : IK wil met Lotje mee...!

ANNA : NIKS VAN...! DE EERSTE DIE NOG IETS VAN DAT AMERIKA ZEGT,...

SAM : Ik ga iemand zoeken waar ik naartoe kan als ze hier binnenvallen... *(Sam gaat weg, groet mimisch; bekijkt Lotje wat langer en schuddebolt. Lotje reageert door "ja" te knikken.)*

(Even black out. Als het licht weer aanvloeit, zit Rachel aan tafel te tekenen; Anna, Lotje en Inga komen binnen, wrijven zich de armen en handen van de kou, hangen jassen weg.)

ANNA : D'r is geen sprake van dat er iemand naar Amerika gaat!

LOTJE : Maar d'r vertrekken er zoveel! Nù kan het nog!

ANNA : Nee is nee! Wat wil je ginder gaan beginnen? Helemaal alleen...?

LOTJE : Ik zal werk zoeken...

ANNA : Jij? WERKEN...? Je trekt nu al zo'n lip als ik je nog maar vraag om wat kachelhout te gaan rapen!

RACHEL : Lotje is er gelukkig mee... Zie je dat dan niet?

LOTJE : Nee, dat ziet moeke niet, Rachel. Die heeft véél liever dat we hier samen met haar in de miserie zitten, dan dat er één het geluk zou hebben om VRIJ te zijn...!

ANNA : "Vrij"...! Echt "vrij zijn" leeft hièr! Niet hièr!
(*klopt eerst op de hartstreek en dan tegen een slaap*)

INGA : Heb je weer iets getekend...?

RACHEL : Da's een Amerikaan met zo'n fles coca cola en dat is ons Lotje...

INGA : Zo dik is ze toch niet...?

LOTJE : Wablief? Mag ik eens kijken?

RACHEL : Jij bent zo dik omdat je teveel coca cola gedronken hebt!

ANNA : (*Anna gaat nu ruw naar de tekening, rukt ze uit Rachels handen en scheurt ze wild in stukken.*) Jij tekent NOOIT meer iets van dat verdomde Amerika, begrepen?

LOTJE : Moeke... jij begrijpt er ook geen bàl van! (*Raapt de stukken tekening op, puzzelt ze samen, maar Rachel veegt ze weer op de grond.*)

RACHEL : Nee...! Ik wou alleen dat ik meekon.

ANNA : Wat zeg je...?

RACHEL : IK WIL HIER NIET MEER BLIJVEN! JIJ BENT ALTIJD ZO KWAAD!! (*Ze loopt weg, Anna kijkt haar verslagen na.*)

ANNA : Rachel...! (*zwakker gezegd*) Ik wil alleen niemand kwijt raken. Da's alles... Als hier iemand zou... Dat zou ik nooit kunnen... (*Anna keert zich af in een hoekje, klinkt als een biecht. Dan gaat ze weg.*) Ik geloof dat Stefan wakker is...

INGA : Je moet toch oppassen met ons Rachel. Ze gelooft alles wat je haar zegt.

LOTJE : Ik lieg toch niet!

INGA : Je moet alleen zien dat je ons allemaal hier niet in gevaar brengt!

LOTJE : Wat...? Hoe zou IK dat kunnen, in godsnaam?

INGA : Ze moeten maar één keer je papieren vragen.

LOTJE : En dan?

INGA : Dan lezen ze dat je een JOODSE bent én weten die smeerlappen waar WIJ wonen... en voor we 't weten, zitten we in zo'n KAMP...

LOTJE : Wat hebben jullie hier allemaal? Da's besmettelijk, zeker?

INGA : Ik wil alleen dat je daar ook eens aan denkt!

LOTJE : *(koel)* Wie zegt dat ik mijn échte "papieren" meeneem?

INGA : *(kijkt haar ongelovig aan)* Ga jij met VALSE papieren? Je bent nog stommer dan ik dacht... ze schieten je direct neer!

LOTJE : NIEMAND schiet mij neer!

INGA : LOTJE, DIT IS GEEN SPELLETJE...!

LOTJE : Ik verlies hier alleen maar tijd...!

(Lotje weg, Inga kijkt haar verslagen na. Inga neemt de krant nog eens vast, leest de koppen en verfrommelt ze tot een soort stok en begint ermee op tafel te meppen. Sam komt haastig binnen.)

SAM : Inga... Waar is hier iedereen? We moeten vlug zijn... De moffen zijn op weg naar hier!

INGA : *(loopt af)* 'k Zal ze halen...

ANNA : Sam..? Zijn ze in 't dorp?

SAM : Ik heb drie adressen: bij de Verhoevens... bij Buelens... en bij Barmans..

ANNA : *(Neemt de jeneverfles en schenkt twee borrels in)* Dat heb je vlug gevonden...

SAM : *(Drinkt zijn borrel in één teug uit en schenkt zichzelf een tweede in.)* Ik weet nog altijd niet hoe ik